

Sociale Ongelijkheid

Raf Vanderstraeten

So it was to Lolo that I turned for guidance and instruction. He didn't talk much, but he was easy to be with. With his family and friends he introduced me as his son, but he never pressed things beyond matter-of-fact advice or pretended that our relationship was more than it was. I appreciated this distance; it implied a manly trust. And his knowledge of the world seemed inexhaustible. Not just how to change a flat tire or open in chess. He knew more elusive things, ways of managing the emotions I felt, ways to explain fate's constant mysteries.

Like how to deal with beggars. They seemed to be everywhere, a gallery of ill-men, women, children, in tattered clothing matted with dirt, some without arms, others without feet, victims of scurvy or polio or leprosy walking on their hands or rolling down the crowded sidewalks in jerry-built carts, their legs twisted behind them like contortionists. At first, I watched my mother give over her money to anyone who stopped at our door or stretched out an arm as we passed on the streets. Later, when it became clear that the tide of pain was endless, she gave more selectively, learning to calibrate the levels of misery. Lolo thought her moral calculations endearing but silly, and whenever he caught me following her example with the few coins in my possession, he would raise his eyebrows and take me aside.

"How much money do you have?" he would ask.

I'd empty my pocket. "Thirty rupiah."

"How many beggars are there on the street?"

I tried to imagine the number that had come by the house in the last week. "You see?" he said, once it was clear I'd lost count. "Better to save your money and make sure you don't end up on the street yourself."

...

"Your mother has a soft heart," Lolo would tell me one day after my mother tried to take the blame for knocking a radio off the dresser. "That's a good thing in a woman. But you will be a man someday, and a man needs to have more sense."

(uit Barack Obama, *Dreams from my father*, 1995).

Wat is sociale ongelijkheid?

- Om over ongelijkheid te spreken, ga je uit van een principiële gelijkheid, van een gelijkheidsprincipe.
- Onze maatschappij gaat uit van mensenrechten; zij kent een aantal rechten toe aan alle mensen.
- Bepaalde verschillen worden sociaal relevant, bepaalde verschillen worden de basis voor ongelijkheid. Andere verschillen niet.
- In bepaalde contexten worden bepaalde eigenschappen of verworvenheden "resources" of "properties". Andere niet.
- Sociale ongelijkheid heeft te maken met in- en uitsluiting: met erbij horen, er niet bij horen, er niet helemaal bij horen.

Wat is sociale ongelijkheid?

- Sociale verschillen kunnen als legitiem gepercipieerd worden; wie de maatschappij bijvoorbeeld als een meritocratie ziet, zal inkomensverschillen legitiem vinden.
- Sociale verschillen kunnen ook als illegitiem gepercipieerd worden, bijvoorbeeld in termen van discriminatie (seksisme, racisme, "ageism", enz.).
- Net als illegitiem gepercipieerde verschillen, kunnen legitieme verschillen geproblematiseerd worden. Hoe vindt de verdeling én erkenning van "resources" plaats? Welke maatschappij creëert en bouwt voort op welke sociale ongelijkheden?
- Welke mechanismen spelen een rol? Wat valt eraan te doen?

Relevante scheidslijnen
(die we behandelen in de cursus)

- Religie, taal, nationaliteit:
moderne "markers" van gemeenschappelijkheid, van solidariteit, van
inclusie ... en dus ook van exclusie
globalisering en globale mensenrechten
- Economie:
kapitaal
slavernij, uitbuiting, precair werk (precariaat)
indices zoals Gini-coëfficiënt, Human Development Index, enz.
- Onderwijs:
diploma's, hoog- en laaggeschoolden
regionale verschillen